

16 januari 2006, p. 19

Theater ● De Roovers (★★) en Forced Entertainment (★★)

LIV LAVEYNE

Het rouwproces als waterzuiveringsstation

In het theater waden duizendtallen de wateren van het verleden door', schreef Anton van Wilderode in zijn gedicht *Epidauros* over het beroemde Griekse openluchttheater uit de vijfde eeuw voor Christus. De dichter refereerde niet alleen aan een eeuwenoude traditie maar ook aan het theater als middel om tot catharsis of emotionele zuivering te komen. Zo ook op de Vlaamse podia: het Antwerpse collectief De Roovers doet het in *Alcestis* met hypergestileerde beelden, de Britse theatergroep Forced Entertainment komt in het reine met verdriet via het woord in *Exquisite Pain*.

In *Alcestis*, het oudst bewaarde stuk van Euripides, is Admetos, de vorst van Thessalië, gedoemd jong te sterven. De jongeman ziet dat niet zitten en kan rekenen op compassie van Apollo. Als Admetos iemand vindt om in zijn plaats te sterven, mag hij blijven leven. Alleen zijn vrouw Alcestis blijkt bereid. Maar hoe valt te leven met een dode op je geweten? Schrijver Ted Hughes (wiens beide echtgenotes, onder welke dichteres Sylvia Plath, zelfmoord pleegden) kon zich maar wat goed vinden in dit tragische verhaal over liefde, rouw en schuldgevoel en maakte er zijn versie van. Dichter en *De Morgen*-columnist Bernard Dewulf bewerkte die tekst op vraag van De Roovers.

"Wat jij de dood noemt, is gewoon mijn natuur", zegt de dood/Alcestis (Sofie Sente) en ze danst een verleidelijke danse macabre voor haar bijna-weduwenaar Admetos (Robby Cleiren). De dode neemt een stuk van de levende mee en de levende gaat een beetje dood, zo gaat dat nu eenmaal. Een lichtbak met glasplaat in het mid-

den van de scène is de vrijzone tussen leven en dood. Het vertelkoor pendelt tussen emotionele weeklacht en rationale verklaring. De Roovers gaan in hun *Alcestis* op zoek naar het rouwproces via hypergestileerde gebaren.

Die afstanelijke encensering schipert tussen potsierlijkheid en rake abstractie. Met de introductie van Heracles (Nuyens) als deus ex machina krijgt het stuk noodzakelijke lichtheid en dynamiek in taal en beweging. Zijn optreden hengelt misschien iets te veel naar de lach, maar daar treuren we na het oeverloze gedreun van het hoofdpersonage zeker niet om.

De Roovers verwerken dood met hypergestileerde gebaren, Forced Entertainment met taal

"Taal verandert de werkelijkheid: dat vind ik een troostende gedachte", zei Sofie Sente van De Roovers (*DM 11/1*). Dat blijkt ook uit de voorstelling *Exquisite Pain* van Forced Entertainment, gebaseerd op het boek *Douleur exquisite* van de Franse kunstenares Sophie Calle. Het stuk toont hoe de taal trauma's verwerkt. In fel contrast met de bijna opera-achtige vormgeving van *Alcestis* is *Exquisite Pain* opvallend sober. Twee videoschermen, twee tafels, een man en een vrouw met de tekstbundel voor hun neus. Zij (Cathy Naden) vertelt over een fout ge-

■ De Roovers: tussen potsierlijkheid en rake abstractie.

(Foto Koen Broos)

lopen liefdesrelatie en herhaalt dit, zich daarbij almaar verder verwijderend van de bewuste gebeurtenis tot slechts een evaluatie overblijft. De man (Robin Arthur) is de cynischer beschouwer die anekdotes vertelt over pijnlijke ervaringen. Zoals De Roovers een iconografie van verdriet brengen via het gebaar, zo projecteert Forced Entertainment op de videoschermen objecten. De tweeënhalve uur durende voorstelling cuttert vakkundig in de wonde, maar kan niet verhinderen dat het eentonige concept gaat vervelen. Niettemin illustreert *Exquisite Pain* dat wij, rouwenden, eerst het water moeten doorwoelen om ons/het verleden te zuiveren. Zeg dat Van Wilderode het gezegd heeft.

WAAR EN WANNEER *Alcestis* van De Roovers trekt op tournee, www.deroovers.be
Exquisite Pain van Forced Entertainment tot 19 januari in Kaaitheater, Brussel, www.kaaitheater.be